

Θέσεις ΤΕΕ για τα Δημόσια Έργα και τις υποδομές τους

Ο τομέας παραγωγής των δημοσίων έργων αποτελεί την ατμομηχανή εξόδου από την οικονομική κρίση στις περισσότερες χώρες. Η Ελλάδα, που προσπαθεί να αναβαθμίσει τις υποδομές της, έχει ανάγκη από πολλά μικρά και μεσαία έργα κύρια στην περιφέρεια. Πρωταρχικό ρόλο παίζει η αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των πόρων.

Για τους λόγους αυτούς παραθέτουμε τις παρακάτω προτάσεις για την αναμόρφωση των δημοσίων έργων θέτοντας τις ακόλουθες προτεραιότητες :

Αναβάθμιση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

Στις σημερινές δύσκολες συνθήκες είναι αναγκαία η αναβάθμιση του ΠΔΕ , με ανακατανομή πόρων και επενδυτικών προτεραιοτήτων και με ιδιαίτερη έμφαση στα μικρά και μεσαία έργα. Η αναβάθμιση αυτή πρέπει απαραίτητως να συνοδεύεται με **αύξηση των διαθέσιμων πόρων του ΠΔΕ**. Θα πρέπει λοιπόν να γίνουν παρεμβάσεις στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- **Έργα τεχνικών υποδομών** : εκτός από τα δρομολογημένα μεγάλα έργα υποδομής εθνικής κλίμακας και υπό την προϋπόθεση της εξυπηρέτησης – τεκμηριωμένα- των αναθεωρημένων στόχων των Προγραμμάτων, ένταξη έργων στα Περιφερειακά Προγράμματα (ΠΕΠ), Π/Υ μικρότερου των 5 εκ. € -ώστε να ακολουθηθεί η κατά πολύ πιο ευέλικτη και λιγότερο γραφειοκρατική διαδικασία ανάθεσης /εκτέλεσης. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα μεγαλύτερη δυνατότητα προκαταβολής, γρηγορότερη απορρόφηση αλλά και αναθέρμανση των περιφερειακών κατασκευαστικών αγορών που έχουν συρρικνωθεί δραματικά την τελευταία διετία.
- **Κρατικές ενισχύσεις σε ΜΜΕ**
- **Ενεργοποίηση του Εθνικού Πλαισίου Αναφοράς**(Ν. 3614/2008) με κατεύθυνση –εκτός από τις ορεινές και νησιωτικές περιοχές με μικρά έργα μη επιλέξιμα στο ΕΣΠΑ – και στις Περιφέρειες Στ. Ελλάδας και Ν. Αιγαίου που δεν καλύπτονται πλέον από την πολιτική της συνοχής (Περιφέρειες με Ακαθάριστο Προϊόν μεγαλύτερο του κοινοτικού μ.ο.).
- **Έμφαση σε έργα κοινωνικής υποδομής**
- **Έργα αστικών αναπλάσεων**
- **Ενίσχυση περιφερειακών προγραμμάτων των ΟΤΑ**

Ο συνολικός σχεδιασμός θα πρέπει να γίνει με τη σύνταξη του Προγράμματος των Δημοσίων Έργων, ώστε οι προτεραιότητες να τίθενται με

βάση τόσο την κάλυψη των αναπτυξιακών και κοινωνικών αναγκών όσο και των δυνατοτήτων διάθεσης των αναγκαίων πιστώσεων. Έτσι τα πάσης φύσεως μικρά και μεγάλα έργα υποδομών, καθώς και οι απαραίτητες υπηρεσίες που έχει ανάγκη ο τόπος και το κοινωνικό σύνολο για την ανάπτυξη του και την βελτίωση της καθημερινής ζωής του, να προκύπτουν ιεραρχημένα μέσα από ένα μακρόπνοο και δημοκρατικά σχεδιασμένο - κατά τομέα και περιοχή - Εθνικό Στρατηγικό Σχεδιασμό.

Τιμολόγηση των έργων

Να προωθηθεί η εφαρμογή **εκσυγχρονισμένου και αξιόπιστου συστήματος τιμολόγησης των έργων** με τιμολόγηση της κάθε αναφερόμενης εργασίας του έργου βάσει σύγχρονων τυποποιημένων καταλόγων (**τυποποίηση και καθιέρωση σύγχρονων αναλυτικών τιμολογίων**) και την καθιέρωση απλού και αντικειμενικού τρόπου αναθεώρησης των τιμών που θα οδηγήσει στην ορθή αποτίμηση των έργων και τον υγιή ανταγωνισμό.

Τα παλαιά αναλυτικά τιμολόγια ΑΤΟΕ – ΑΤΕΟ – ΑΤΗΕ – ΑΤΥΕ προέρχονταν από τα αντίστοιχα γερμανικά DIN.

Από το 1976 παρέμεναν στην ίδια μορφή και δεν ακολούθησαν τον εκσυγχρονισμό που προήλθε τόσο με την ανάπτυξη της πληροφορικής όσο και την εφαρμογή νέων μεθόδων κατασκευής, ανάπτυξης εξειδικευμένων νέων μηχανημάτων, μεγαλύτερης ταχύτητας, απόδοσης και οικονομίας.

Δεν παρακολούθηθηκαν οι εξελίξεις των αντίστοιχων αναλυτικών τιμολογίων, όπως πχ βιβλιοθήκη τυποποιημένων περιγραφικών άρθρων STLB – Bau στη Γερμανία, που είναι ηλεκτρονική συνθετική μορφή των παλαιών αναλυτικών τιμολογίων, αντίστοιχων του ΑΤΟΕ κλπ.

Τα αναλυτικά τιμολόγια εφαρμογής είναι σύνθεση απλών αναλυτικών τιμολογίων (παλαιές βοηθητικές τιμές Β.Τ.), που περιλαμβάνουν αναλύσεις αποδόσεων και απαιτήσεων των συντελεστών κάθε εργασίας, ανάλογα με το είδος, την ποιότητα, τις δυσκολίες κλπ.

Οι τιμές εφαρμογής προκύπτουν όπως και στον παλαιό ΑΤΟΕ κλπ, με εφαρμογή στα αναλυτικά τιμολόγια των τιμών μονάδας υλικών, εργασίας, μηχανημάτων κλπ. Οι βασικές τιμές λαμβάνονται, όπως και σήμερα, από το «ηλεκτρονικό καλάθι» των τιμών μονάδας υλικών, ημερομισθίων, μισθωμάτων, όπως διαπιστώνεται από αρμόδιο όργανο.

Βασικό πλεονέκτημα των αναλυτικών τιμολογίων Γερμανίας, είναι η συνεχής ενημέρωση σε καινούργια εργασία, μεθόδους, εξελίξεις τεχνολογίας κλπ., καθώς και οι διαμορφώσεις τιμών μονάδας ολοκληρωμένου έργου ανάλογα με τις γενικές προδιαγραφές και απαιτήσεις με μεγάλη ευκολία και προσέγγιση που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αρχική εκτίμηση του προϋπολογισμού έργων προς επιλογή. Για τη διαμόρφωση των Γερμανικών τιμολογίων ασχολήθηκαν αρχικά περίπου 1500 μηχανικοί και αρκετοί σήμερα για την συνεχή ενημέρωση, ανάπτυξη και εφαρμογή του προγράμματος.

Το λογισμικό των αναλυτικών τιμολογίων μπορεί να αγοραστεί από διεθνή οργανισμό που εκτός από το λογισμικό και την ανάλυση θα παρέχει την εκπαίδευση, την συνεχή ενημέρωση, καθώς και την προσαρμογή κάποιων αποδόσεων, προδιαγραφών, μεθόδων κατασκευής, σύμφωνα με τα ελληνικά δεδομένα και τις απαιτήσεις. Παράλληλα θα πρέπει να οργανωθεί σύμφωνα

με τα πρότυπα των αναλυτικών τιμολογίων και σύγχρονος μηχανισμός διαπίστωσης τιμών υλικών και εργασίας.
Ο φορέας διαχείρισης μπορεί να είναι ανεξάρτητος φορέας στον οποίο θα συμμετέχουν το ΤΕΕ, οι Εργοληπτικές Οργανώσεις, το ΙΟΚ και ο ΕΛΟΤ.

Συστήματα Δημοπράτησης και Ανάθεσης Έργων -ΣΔΙΤ

Σήμερα καθίσταται αναγκαία η άμεση αναμόρφωση του συστήματος ανάδειξης αναδόχου με καθορισμό συστημάτων ή συστήματος που θα διασφαλίζει:

- **Δημοπράτηση δημοσίων έργων με ρεαλιστικούς προϋπολογισμούς.** Δυνατότητα ελέγχου των εκπτώσεων με αντικειμενικό τρόπο. Εκτέλεση των έργων με λογικό τίμημα (εύλογη τιμή) που θα εξασφαλίζει τόσο την άρτια και έγκαιρη κατασκευή του έργου, με λογικό όφελος για τον Ανάδοχο, μέσα στα πλαίσια του σωστού προϋπολογισμού για το έργο.
- Για τη δημοπράτηση των έργων να υπάρχουν **πλήρεις και εφαρμόσιμες τεχνικές μελέτες.** Πριν τη δημοπράτηση του έργου θα πρέπει να έχουν γίνει οι απολλοτριώσεις, οι γεωτεχνικές και αρχαιολογικές έρευνες, οι χώροι εναπόθεσης προϊόντων καθαιρέσεων και εκσκαφών και να έχει εξασφαλισθεί και δεσμευτεί η πίστωση του έργου.
- **Διασφάλιση της διαφάνειας** στην ανάδειξη του αναδόχου, η οποία θα πρέπει να γίνεται αμέσως, μονοσήμαντα, χωρίς να αφήνει περιθώρια υποκειμενικών παρεμβάσεων ή επεμβάσεων από τους διαγωνιζόμενους ή την επιτροπή διαγωνισμού, ούτως ώστε να αποφεύγονται δικαστικές διενέξεις και να προχωρά σε σύντομο χρόνο η υπογραφή σύμβασης.
- Για την ανάδειξη αναδόχου να λαμβάνεται υπόψη το **ανεκτέλεστο της επιχείρησης** που θα βεβαιώνεται από την Υπηρεσία τήρησης του μητρώου έργων, που προτείνεται παρακάτω στο κεφάλαιο της διαφάνειας. Το κριτήριο του ανεκτέλεστου θα ελέγξει τη μη συγκέντρωση των περισσοτέρων έργων σε ελάχιστες εταιρείες, την σωστή κατανομή στα μέλη και τους κλάδους του κατασκευαστικού δυναμικού της χώρας, καθώς και θα εξασφαλίσει την δυνατότητα κατασκευής.
- **Την συμφωνία τους συστήματος με τις απαιτήσεις Ευρωπαϊκών Οδηγιών**
- **Κατάργηση της απευθείας ανάθεσης έργων** ή της ανάθεσης κατόπιν πρόκλησης περιορισμένου αριθμού εργοληπτικών επιχειρήσεων, ρύθμιση που θα συμβάλει σημαντικά στην εξυγίανση της διαδικασίας παραγωγής των έργων. Επίσης **κατάργηση ειδικών “φωτογραφικών” όρων** που φανερά φωτογραφίζουν τον ανάδοχο.
- **Ελαχιστοποίηση, αν όχι πλήρης κατάργηση, του διαβλητού συστήματος ανάθεσης έργων με μελέτη - κατασκευή.**
- **Άμεση χρηματοδότηση της σύνταξης των φακέλων έργων** στο αρχικό τους στάδιο και από τη φάση της σύλληψης της ιδέας

υλοποίησης ενός έργου. Αναγκαία προϋπόθεση για να υπάρξουν ιεραρχήσεις, προτεραιότητες και ασφαλής χρηματοδότηση.

- **Οι διαγωνισμοί να διενεργούνται** όχι από Επιτροπές που ορίζει η προϊσταμένη αρχή από υπαλλήλους της Υπηρεσίας αλλά είτε από Αρχή που θα είναι εντεταλμένη να διενεργεί διαγωνισμούς είτε η επιτροπή διαγωνισμού να αποτελείται από μέλη ειδικού σώματος μηχανικών διενέργειας διαγωνισμών, εκ των οποίων μόνο ένας θα είναι της υπηρεσίας που διενεργεί τον διαγωνισμό. Οι ενστάσεις κατά της διαδικασίας του διαγωνισμού, οπωσδήποτε, θα πρέπει να εκδικάζονται από επιτροπές του Σώματος Ορκωτών Επιθεωρητών.
- Η κατασκευή έργων **μέσω Συμπράξεων Δημόσιου - Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) δεν** πρέπει να αφαιρεί πόρους από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Να γίνει άμεση απεμπλοκή μιας σειράς μικρομεσαίων δημοσίων έργων (ιδιαίτερα αυτών που αφορούν σχολικά κτίρια) από το πρόγραμμα ΣΔΙΤ και η επανένταξή τους στο ΕΣΠΑ.
- Το θεσμικό πλαίσιο παραγωγής έργων να ισχύει καθολικά για όλα τα έργα που κατασκευάζονται για λογαριασμό του δημόσιου τομέα.

Για την επιλογή του συστήματος ή των συστημάτων ανάδειξης Αναδόχου , θα πρέπει να ληφθούν υπόψη:

- Η εμπειρία από την εφαρμογή των συστημάτων όπως εφαρμόστηκαν, και να μη γίνει μία επιπλέον ανακύκλωση παλαιών συστημάτων χωρίς να ληφθούν υπόψη τα προβλήματα που δημιούργησαν και για τα οποία καταργήθηκαν.
- Η διεθνής και ειδικά η ευρωπαϊκή εμπειρία και εφαρμογή συστημάτων ανάδειξης αναδόχων.
- Οι γενικότερες αλλαγές ή διορθώσεις που θα πρέπει να γίνουν στο θεσμικό πλαίσιο εκτέλεσης των έργων, στο μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ), στην τιμολόγηση των έργων, στο θεσμικό πλαίσιο μελετών, η δομή, στελέχωση και νοοτροπία της Δημόσιας Διοίκησης, και ειδικά των Δ/νουσών Υπηρεσιών και Προϊσταμένων Αρχών, καθώς και των Επιτροπών Διαγωνισμών, των οργάνων εξέτασης ενστάσεων και επιθεώρησης.
- Η δυνατότητα σήμερα υποβολής και σε ηλεκτρονική μορφή των προσφορών (αντίγραφο της γραπτής) που θα συντομεύει το χρόνο επιλογής και θα δίνει τη δυνατότητα ενημέρωσης των διαγωνιζομένων.
- Η κατά το δυνατό εξασφάλιση υποβολής μελετημένης προσφοράς από τον Ανάδοχο, με την υποχρεωτική επίσκεψη στο έργο πριν το διαγωνισμό , την αναλυτική αναγραφή των προσφερομένων τιμών κλπ.

Ανασκόπηση εφαρμοσθέντων συστημάτων ανάδειξης Αναδόχου κατά την τελευταία 40ετία.

Εύλογο όριο:

Ανάδοχος αναδεικνυόταν ο πλησιέστερος στον μέσο όρο των προσφορών των διαγωνιζομένων.

Προβλήματα:

Δημιουργήθηκαν πολλές επιχειρήσεις «μαϊμού» αεριτζήδων που συμμετείχαν με πούλμαν σε δημοπρασίες για να διαμορφώσουν το μέσο όρο. Κέρδιζαν οι αεριτζήδες και έπαιρνα δουλειές αυτοί που χρησιμοποιούσαν αυτό το κύκλωμα. Έτσι, υγιείς, οργανωμένες επιχειρήσεις δεν μπορούσαν να σταθούν, και οι οποίες απαίτησαν και πέτυχαν να αλλάξει το σύστημα στην μειοδοσία, προκειμένου να έχουν δουλειά.

Μειοδοσία:

Σε όλους τους τρόπους δημοπράτησης (γενικό όριο, επί μέρους ποσοστό, συμπλήρωση τιμολογίου κλπ). Εφαρμόστηκε από το 1976.

Προβλήματα – Λόγοι κατάργησης:

- Υπερβολικές εκπτώσεις μέχρι και 90%.
- Παρέμβαση Ευρωπαϊκής Ένωσης για αιτιολογημένη προσφορά.
- Κακή ποιότητα έργων – Διενέξεις – υπερβολικές υπερβάσεις συμβάσεων (όχι τις περισσότερες φορές πέραν του προϋπολογισμού).

Αιτίες:

Όχι σωστές ή μη ολοκληρωμένες μελέτες, διαπλοκή Υπηρεσιών – Κυρίου του Έργου με Εργολάβο, έλλειψη προδιαγραφών, ελέγχου.
Όχι μελετημένες προσφορές (ένα ή περισσότερα ποσοστά έκπτωσης ανάλογα με τον τρόπο δημοπράτησης)

Μειοδοτικό σύστημα με αιτιολόγηση προσφορών:

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που δημιούργησε η μειοδοσία, και προκειμένου οι εκπτώσεις να είναι σε λογικά επίπεδα που θα εξασφάλιζαν την άρτια και έγκαιρη κατασκευή των έργων, και ειδικά των συγχρηματοδοτούμενων από την Ε.Ε., θεσμοθετήθηκε η αιτιολόγηση των προσφορών του μειοδοτικού συστήματος.

Σύμφωνα με αυτό, οι συμμετέχοντες θα έπρεπε μετά τη δημοπρασία υποβάλλουν αναλυτική αιτιολόγηση της προσφοράς τους, με την οποία θα αποδείκνυαν αναλυτικά ότι με τις τιμές που προσέφεραν, το έργο θα κατασκευαζόταν και θα άφηνε και Ε.Ο..

Μετά από σύντομη εφαρμογή, αποδείχτηκε το σύστημα της διαπλοκής, της αδιαφάνειας, και το οποίο κατέληξε σε δικαστικές επιπλοκές, κακοτεχνίες, αντιδικίες. Αναδεικνυόταν μειοδότης ο 20^{ος} στην μειοδοσία, με διαφορά με τον επόμενο ή τον προηγούμενο με κάποιες δρχ.

Μαθηματικός τύπος:

Με το πρόσφατο αποτυχημένο σύστημα της μειοδοσίας με τις μεγάλες εκπτώσεις, τη παταγώδη αποτυχία της αιτιολόγησης, και με την πίεση της Ε.Ε. για εύλογες προσφορές, και με τα δεδομένα όχι αδιάβλητη Δημόσια Διοίκηση, μη ύπαρξη μηχανισμών ελέγχου και τιμωρίας, πέρασε το σύστημα

«του μαθηματικού τύπου» σαν αναγκαίο κακό, προκειμένου να διασφαλίσει το εύλογο των προσφορών και έμμεσα στην αιτιολόγηση.

Προβλήματα – Λόγοι κατάργησης:

Στην εφαρμογή του παρουσιάστηκαν τα παρακάτω προβλήματα:

-Επειδή η ανάληψη έργου εξαρτώνταν βασικά από την τύχη και όχι από την οργάνωση της εταιρείας, την ελαχιστοποίηση του κόστους κλπ., εταιρείες ενεργές με υποδομές αδυνατούσαν να τύχουν να αναλάβουν έργα.

Έτσι, προκειμένου να έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα επιτυχίας στον «μαθηματικό τύπο», δημιουργήθηκαν άτυπες ομάδες επιχειρήσεων που συμμετείχαν σε διαγωνισμούς με προσφορές που καθόριζε ο επιλεγμένος κάθε φορά, με σειρά και όλοι λειτουργούσαν κάθε φορά για έναν διαφορετικό. Επιπλέον δημιουργήθηκαν σωρηδόν επιχειρήσεις, ειδικά μέχρι την 3^η τάξη, αρκετές όχι ενεργές στην κατασκευή, που συμμετείχαν μόνο σε διαγωνισμούς για να «βοηθήσουν» κάποιον. Γενικά στις περιπτώσεις αυτές οι εκπτώσεις των συμβάσεων ήταν εύλογες.

Επιπλέον, σε περιπτώσεις που για τους συμμετέχοντες απαιτούνταν ειδικό όρο, οι καλούμενοι ήταν σε τάξη και κατηγορία με λίγους, με το δεδομένο του νόμου της απόρριψης των προσφορών που βρίσκονταν στο ίδιο διάστημα και ο αριθμός τους ήταν μεγαλύτερος του $0,1n+1$, όπου n το σύνολο των προσφορών, υπήρξαν φαινόμενα προσυνεννόησης, εκβιασμών και ελάχιστες εκπτώσεις.

Στις περιπτώσεις αυτές υπήρξαν δικαστικές επιπλοκές, καταγγελίες στην Ε.Ε., ειδικά σε συγχρηματοδοτούμενα έργα, με αποτέλεσμα να μην υπογράφονται συμβάσεις και να μην προχωρεί το πρόγραμμα του Γ' ΚΠΣ κλπ.

Απόλυτη μειοδοσία όπως ισχύει σήμερα:

- Με τα δεδομένα αυτά, η προηγούμενη ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ κατήργησε τον μαθηματικό τύπο, κατηγορώντας τον σαν «αμαρτωλό», με επιχειρήματα των μεγάλων ομαδοποιήσεων, με μικρές εκπτώσεις, που προκάλεσαν δικαστικές επιπλοκές, αιτιολογία που δεν ευσταθεί όπως διατυπώθηκε, και θεσμοθετήθηκε εκ νέου η απόλυτη μειοδοσία και προκειμένου να εξασφαλιστούν προσεγγμένες προσφορές και άρα εύλογες εκπτώσεις, επιβλήθηκαν υπερβολικές εγγυητικές επιστολές με πρόσθετες εγγυήσεις.

Τα αποτελέσματα εφαρμογής του συστήματος αυτού (μεγάλες εκπτώσεις) σε συνδυασμό με την εφαρμογή των περιγραφικών τιμολογίων (τιμολόγια Σουφλιά) που θεσμοθετήθηκαν παράλληλα και τα οποία καθόριζαν αυθαίρετα τιμές εργασιών και κάτω του κόστους, ήταν καταστροφικά τόσο για την πορεία του έργου όσο και για τον κατασκευαστικό κλάδο.

Συστήματα που συζητούνται από ενδιαφερόμενους:

- Αναμορφωμένο σύστημα «μαθηματικού τύπου» σε δύο στάδια προσφορών, με βελτιώσεις ως προς τα σημεία που δημιούργησαν επιπλοκές, διαπλοκές, διενέξεις, προσφυγές, το οποίο θα εξασφαλίζει τόσο την «εύλογη» έκπτωση, άρα έμμεση αιτιολόγηση, όσο και την διαφανή και σύντομη ανάδειξη αναδόχου.

- Το μειοδοτικό σύστημα αλλά με συνδυασμό με την υποχρεωτική ελεύθερη συμπλήρωση τιμολογίου και πιθανά με εσωτερικό έλεγχο ομαλότητας των τιμών, άρα έμμεση αιτιολόγηση. Το μειοδοτικό σύστημα ανάθεσης πιστεύουμε

ότι εξασφαλίζει έως ένα βαθμό αξιοκρατία στο θεσμικό πλαίσιο δημοσίων έργων. Παρόλα αυτά από μόνο του δεν διασφαλίζει ένα αμερόληπτο και αξιοκρατικό σύστημα, εάν δεν τηρηθούν οι όροι διαφάνειας όπως αναλύονται παρακάτω.

Η διαφάνεια στα δημόσια έργα

Οποιοδήποτε μέτρο και αν ακολουθηθεί δεν θα αποφέρει καμία βελτίωση εάν δεν συνοδεύεται από πλήρη διαφάνεια στις διαδικασίες, για το λόγο αυτό θεωρούμε άμεσα να γίνουν οι ακόλουθες κινήσεις:

- Να καθιερωθεί **υποχρεωτική καταχώρηση του έργου (δελτίο ταυτότητας έργου) σε συγκεκριμένη διαδικτυακή βάση** που θα είναι προσβάσιμη από όλους τους πολίτες

μέσω του διαδικτύου. Το «δελτίο ταυτότητας έργου» να αναρτάται στο διαδίκτυο σε ειδικό site και να περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία του έργου κωδικοποιημένα, από τη μελέτη, τη δημοπράτηση, την αρχική σύμβαση, τυχόν συμπληρωματικές συμβάσεις, τις πληρωμές, την

Το σύνολο των δεδομένων θα αποτελεί το μητρώο κάθε έργου που θα αναγνωρίζεται. Επίσης το σύστημα θα έχει δυνατότητα να ομαδοποιεί έργα για κάθε εργολήπτη, υπηρεσία, περιοχή, σύστημα χρηματοδότησης, τρόπου δημοπράτησης, μεγέθους, κατηγορίας κλπ.

Η καταγραφή των δεδομένων θα πρέπει να γίνεται από Υπηρεσία κρατική Δ15 ή ΙΟΚ ή σχήμα που συμμετέχει Υπουργείο Υποδομών, ΤΕΕ, Εργοληπτικές Οργανώσεις.

Η ενημέρωση θα γίνεται υποχρεωτικά και θα είναι προϋπόθεση για την εξέλιξη, πληρωμή και παραλαβή του έργου.

- **Ενεργοποίηση παρατηρητηρίου (μέσω ΤΕΕ)** ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων έργων με σκοπό τον έλεγχο της εξέλιξης των έργων στις φάσεις τους και την έγκαιρη δημοσιοποίηση κυλιόμενου προγράμματος μελετών που θα προκηρύσσονται ανά εξάμηνο.
- **Κωδικοποίηση νομοθεσίας** (διατάξεων, αποφάσεων, εγκυκλίων κλπ) με περιορισμό της μεγάλης γραφειοκρατίας.

Θεσμικό πλαίσιο εκτέλεσης έργων

Επίβλεψη & παρακολούθηση των έργων. Ποιοτικός Έλεγχος. Ευθύνες και θεσμική προστασία

Για να προσφέρονται δημόσια έργα με ποιότητα στο κοινωνικό σύνολο, σε όλη την πορεία ενός έργου, θα πρέπει να υπάρχουν συγκεκριμένες διαδικασίες τόσο για την υλοποίηση των συμβάσεων, αλλά και για την παρακολούθηση ενός έργου. Ο στόχος δεν θα πρέπει να είναι εξοντωτικές διαδικασίες για τον ανάδοχο, αλλά ποιότητα για το έργο και ταυτόχρονη ενθάρρυνση και εξασφάλιση στους αναδόχους οι οποίοι προσφέρουν σωστές υπηρεσίες.

Το σημερινό θεσμικό πλαίσιο δεν εκσυγχρονίστηκε και δεν ακολούθησε την διεθνή εξέλιξη και εφαρμόζεται το ίδιο, ανεξάρτητα μεγέθους έργου, σταδίου και ποιότητας μελέτης κλπ.

Για την ομαλή εκτέλεση των έργων θα πρέπει:

- **Να εκσυγχρονισθεί το θεσμικό πλαίσιο σύμφωνα με τα ισχύοντα σήμερα τόσο σε Ευρωπαϊκό επίπεδο), όσο και σε διεθνές.**
- **Διαφορετικό θεσμικό πλαίσιο αντίστοιχα με το μέγεθος του έργου, την ποιότητα μελέτης, την ωρίμανση του έργου, του επείγοντος ή μη κλπ. Τούτο μπορεί να επιτευχθεί με την θεσμοθέτηση των FIDIC (συμβόλαια έργων) που ήδη εφαρμόζονται σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες.**
- **Αναδιάρθρωση, σύμπτυξη αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των δημοσίων τεχνικών υπηρεσιών** με ιδιαίτερη βαρύτητα στην ποιότητα επίβλεψης και παρακολούθησης των έργων. Δεν είναι λογικό σε κάθε νομό ή περιφέρεια να υπάρχουν πολλές αλλά μη στελεχωμένες και σωστά εξοπλισμένες Τεχνικές Υπηρεσίες. Για την κατασκευή του έργου είναι προφανής η ανάγκη ύπαρξης οργανωμένων τεχνικών υπηρεσιών, στελεχωμένων με όλες τις ειδικότητες των μηχανικών, με πλήρη μηχανογράφηση και μηχανοργάνωση. Κρίνεται αναγκαία η πιστοποιημένη λειτουργία τους, η αξιοκρατική αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού τους, η επιμόρφωση του, όπου κρίνεται απαραίτητη, και τέλος η ορθολογική αναδιάρταξή του.
Οι θέσεις ευθύνης (θέσεις προϊσταμένων κ.τ.λ.) επιβάλλεται να στελεχωθούν από Διπλωματούχους Μηχανικούς Πολυτεχνείου με ανάλογη εμπειρία και αντίστοιχη με το αντικείμενο ειδικότητα.
- **Να θεσπιστεί η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης ορισμένης διάρκειας** που θα προβλέπεται στην διακήρυξη του έργου. Η διάρκεια της θα εξαρτάται από το χρονοδιάγραμμα και το χρόνο εγγύησης του έργου. Οποιαδήποτε παράταση χρονοδιαγράμματος θα συνιστά αυτόματα παράταση της αντίστοιχης εγγυητικής καλής εκτέλεσης.
- Η επιβολή δια του άρθρου 4 του Ν.3263/2004 για τις πρόσθετες εγγυήσεις καλής εκτέλεσης πάνω από ορισμένο όριο ποσοστού έκπτωσης, **δεν οδήγησε σε καμία περίπτωση σε μείωση και ούτε καν σε εξορθολογισμό των προσφερομένων εκπτώσεων.** Αντιθέτως μάλιστα επέφερε πλείστα όσα προβλήματα στην όλη διαδικασία εκτέλεση έργου - εγγυοδοσία. Είναι προφανές ότι δεν έχει επιφέρει

κανένα πλεονέκτημα για το Δημόσιο στην ανάθεση και εκτέλεση των έργων και επιπλέον αυξάνει το κόστος του αναδόχου. Οι εργολήπτες γίνονται όμηροι του Τραπεζικού συστήματος και αφαιρούνται σημαντικά έσοδα από το ΤΣΜΕΔΕ, αφού λόγω των πρόσθετων εγγυήσεων και το μεγαλύτερο μέρος των αρχικών εγγυήσεων καλής εκτέλεσης οδηγούνται στις Τράπεζες. **Θεωρούμε λοιπόν αναγκαία την άμεση κατάργηση των πρόσθετων εγγυήσεων.**

- **Αυτόματη επιβεβαίωση της εγκυρότητας των υποβαλλόμενων εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης μέσω του διαδικτύου** από την Αναθέτουσα αρχή κατά την παραλαβή τους εφόσον οι Τράπεζες υποχρεωτικά καταχωρούν τις εγγυητικές στο διαδίκτυο.
- **Να ενισχυθεί η επίβλεψη των έργων** με τη παρουσία του μελετητή στη διάρκεια του έργου με συμβουλευτικό - βοηθητικό ρόλο, αλλά και ευθύνη για τις οικονομικές προβλέψεις της μελέτης του.
- **Να θεσπιστεί νομοθετικά ανεξάρτητη αρχή ελέγχου ποιότητας των έργων.** Αρμοδιότητες αυτής της Αρχής που θα λειτουργεί αποκεντρωμένα σε όλες τις Περιφέρειες θα είναι να ελέγχει τα έργα όσον αφορά στην εφαρμογή της μελέτης, την εκπλήρωση του φυσικού αντικειμένου και την ποιότητα αυτών με ανάλογες τεχνικές μεθόδους. Να ελέγχονται απαραίτητα όλα τα έργα, από ένα όριο προϋπολογισμού και πάνω και δειγματοληπτικά τα υπόλοιπα με ιδιαίτερη μέριμνα σε αυτά που έχουν μεγάλες εκπτώσεις.
- **Να τροποποιηθούν οι εξοντωτικοί για τους μικρούς και μεσαίους κατασκευαστές όροι συμμετοχής τους σε έργα** που δεν συνδέονται με την ποιότητα του παραγόμενου έργου.
- **Να σταματήσει η απαξίωση των Δημόσιων Τεχνικών Υπηρεσιών** και η εκχώρηση των αρμοδιοτήτων τους σε Ανώνυμες Εταιρείες και σε καμία περίπτωση η συνέχιση της πολιτικής της εισαγωγής των εταιρειών αυτών - που στην ουσία επιτελούν έργο κρατικού χαρακτήρα- στο χρηματιστήριο .

Αξιοποίηση των προγραμμάτων ΕΣΠΑ – Ενίσχυση της περιφέρειας

- **Εναρμόνιση των προγραμμάτων ΕΣΠΑ** με το νέο αναπτυξιακό πρότυπο.
- **Απορρόφηση και αξιοποίηση των ΕΣΠΑ** στο πλαίσιο αναδιάρθρωσης και επαναπροσδιορισμού του μηχανισμού δημοπράτησης και υλοποίησης δημοσίων έργων.
- **Δημιουργία έργων** με πλήρεις μελέτες και ολοκληρωμένες προκαταρκτικές διοικητικές πράξεις.
- **‘Χαρτογράφηση’, συγκέντρωση και ομαδοποίηση** των προβλημάτων υποδομής της χώρας με έμφαση στην Περιφέρεια, για ενιαία στρατηγική επίλυσης των προβλημάτων

στο σύνολο τους με συνέχεια και συνέπεια, δίνοντας τυποποιημένες λύσεις, προβλέποντας και λαμβάνοντας υπ' όψιν εν' εξελίξει έργα σε συνδυασμό με μελλοντικά.

- **Εναρμονισμός του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων** με τα ανωτέρω, με στόχο την χρηματοδότηση και κατασκευή μικρών και μεσαίων περιφερειακών έργων σε όλη την Χώρα, γνωρίζοντας ότι αυτή η διάχυση πόρων θα επιφέρει άμεση τόνωση και ανάκαμψη της οικονομίας ως σύνολο.
- **Ενοποίηση των πληροφορικών συστημάτων** των εμπλεκόμενων Υπουργείων (Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας, Οικονομικών, Ανάπτυξης, ΥΠΕΚΑ, Μεταφορών Υποδομών και Δικτύων, Εσωτερικών) και κατ' επέκταση όλων των φορέων Δημόσιας Διοίκησης, με δημιουργία ενιαίας «εθνικής» πλατφόρμας πληροφορικών δεδομένων, η οποία θα επιφέρει ταχύτητα στην εξέλιξη των έργων, μείωση της γραφειοκρατίας, ακρίβεια και πιστότητα.

Οργάνωση Μητρώων MEK και ΜΕΕΠ – Θέσπιση Μητρώου ΜΗΚΙΕ

- **Να απλοποιηθεί και να εκσυγχρονιστεί** η διαδικασία πιστοποίησης των MEK και ΜΕΕΠ, με ουσιαστικά και πραγματικά κριτήρια κατασκευαστικής ικανότητας, σε συνθήκες διαφάνειας και δημοσιότητας.
- **Να θεσμοθετηθεί** άμεσα στο Προεδρικό Διάταγμα για το **Μητρώο Κατασκευαστών Ιδιωτικών Έργων (ΜΗ.Κ.Ι.Ε.)**.
- **Διεύρυνση κατηγοριών στα Μητρώα** με κριτήριο την εξέλιξη της τεχνολογίας, την πολυπλοκότητα των εφαρμογών και αντίστοιχη **αξιοποίηση των νέων ειδικοτήτων Μηχανικών**.

Δημόσια έργα και περιβάλλον

- Για την προστασία του περιβάλλοντος απαιτείται συντονισμός **όλων των φορέων του Δημόσιου Τομέα και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης** για να καθοριστούν οι περιβαλλοντολογικοί όροι του έργων δηλαδή **τι και που επιτρέπεται**.
- Το θέμα προστασίας του περιβάλλοντος, από μόνο του, επηρεάζει αρνητικά το βραχυπρόθεσμο κόστος ενός τεχνικού έργου, όμως σε μεγάλο ορίζοντα χρόνου η **ανταποδοτικότητα του έργου** αποβαίνει προς όφελος όλων.
- Κατά το στάδιο της μελέτης να υποδεικνύονται όλες οι **θέσεις απόληψης και απόρριψης υλικών** και να εξασφαλίζονται προ της κατασκευής, από τις Αναθέτουσες αρχές όλες οι προβλεπόμενες άδειες.

Η κάθε μελέτη έργου να συνοδεύεται προ της δημοπράτησης της με **επιπλέον μελέτη περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων (ΜΠΕ)**, όπου θα προβλέπονται οι επιπτώσεις εκ της κατασκευής, καθώς τυχόν μέτρα άρσης αυτών.

Αθήνα 19/01/2010